

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ПРОВІДНИХ ГАЛУЗЕЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Прокоф'єва Г.С.

Старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
м. Одеса, Україна

Вплив на економічний розвиток здійснюється як безпосередньо, так і опосередковано. Безпосередній вплив проявляється в розвитку інтеграційних процесів. Країни, що входять до регіональних інтеграційних угруповань, мають більше можливостей (матеріальних, фінансових тощо) для вирішення різних проблем регіонального розвитку. Опосередкований вплив регіональної інтеграції на економічний розвиток проявляється через можливість забезпечити якісні зміни в структурі економіки, розвивати новітні галузі, здійснювати перекваліфікацію працівників, збільшувати іноземні інвестиції.

Важливу роль в економічному розвитку відіграють структурні зрушення у світовій економіці. Формування сучасної структури світової економіки, де визначальними є новітні високотехнологічні галузі та сфера обслуговування, перш за все інформаційна і знаннява, сприяє структурним зрушенням на світових ринках, через які подаються імпульси національним та регіональним економікам [3].

Особливий вплив на національну і регіональну економіку мають урбанізаційні процеси, які формують світові промислові і фінансові центри – великі міста, що мають світове значення, можливості та робочі місця, забезпечуючи економічний розвиток та високооплачувані професії, полегшений

доступ до благ, сервісу розташування і загалом, кращу якість життя. Все це сприяє посиленню їхньої економічної, політичної, фінансової, культурної ролі.

Вплив глобалізації на економічний розвиток відбувається, перш за все, за рахунок розвитку глобальних галузей, що розміщуються в окремих регіонах і змінюють їх конфігурацію і архітектуру. Глобалізація поширює міжнародну конкуренцію, що впливає на національну і регіональну економіки, але при цьому її вплив є неоднорідним у галузевому розрізі, що підтверджується даними по країнах ОЕСР.

З точки зору галузевої структури у глобальній конкуренції приймають участь, перш за все, високотехнологічні галузі (виробництво комп'ютерів, авіа-, космічної техніки, обладнання для радіо, телебачення, зв'язку, наукових приладів), електротехнічна галузь, а також виробництво текстилю та одягу. Так формуються глобальні галузі економіки, що розвиваються в умовах глобальної конкуренції і глобальних галузевих ринків [1]. Становлення і розміщення глобальних галузей пов'язано з низкою причин. Серед них, на думку В. Сіденка [2] слід виділити такі як:

1) постійне зростання витрат на технологічні нововведення, що пред'являє більш високі вимоги до суттєвого зростання масштабів збуту і висуває імператив глобальної присутності на ринках і становлення глобальної конкуренції (галузі, які відносяться до високотехнологічних – фармацевтика, авіабудівництво, електроніка і телекомунікаційне обладнання, приладобудування);

2) становлення та розвиток галузей, які мають сучасні технології і суттєво зменшують час і простір, оптимізують сферу територіального розгортання (максимум використання закладених у технології можливостей вибору), об'єктивно є носіями глобальних відносин: електронна торгівля (передусім у мережі Інтернет), е-банкінг і, особливо, сучасні науково-технічні дослідження;

3) суттєве загострення конкурентної боротьби у низькій галузевій середній технологічності з високим рівнем серійності виробництва (автомобілебудування, побутові прилади тривалого використання, стандартизована хімічна продукція) в умовах високого рівня концентрації капіталу в національних рамках, насичення платоспроможної частини світового ринку і прагненням компаній зміцнити свої активи за рахунок їх диверсифікації і транснаціоналізації, розширити сферу збуту і раціоналізувати виробничо-збутові ланцюжки;

4) прагнення споживачів всього світу, у міру зростання своїх доходів, не тільки розширювати і диверсифікувати (за рахунок іноземних товарів) свій потенціал попиту, але й залучатися до споживання так званих брендів (престижних) товарів, посилювати включення у потоки міжнародного туризму, що, окрім чисто споживчого ефекту, зміцнює і соціальний статус відповідних груп споживачів;

5) активне включення у світогосподарські зв'язки конкурентів з нових, менш розвинених країн, що використовують свої порівняльні факторні переваги дешевої робочої сили (наприклад, у виробництві текстилю і готового одягу).

Розвиваючись під впливом науково-технічного прогресу, глобалізація, перш за все, призводить до прискореного, хоча і нерівномірного, розвитку високотехнологічних галузей, де конкуренція має вже переважно глобальний характер. У сфері послуг спостерігаються швидкі зрушення на користь таких

видів послуг, як послуги зв'язку, різноманітні ділові послуги, науково-технічні послуги тощо, котрі входять до категорії «інші послуги».

Статистика виразно демонструє тенденцію до випереджаючого росту світових ринків високотехнологічних товарів, тоді як низькотехнологічні галузі відстають від середнього тренду росту по торгівлі всією продукцією обробної промисловості.

Література:

1. Ігнатюк А.І. Галузеві ринки: Теорія, практика, напрями регулювання: монографія. Київ : ННУІАЕ, 2010. 456 с.
 2. Сиденко В.Р. Глобализация – Европейская интеграция. Экономическое развитие. Украинская модель. Т.1. Київ: Фенікс, 2008. 375 с.
 3. Шифф М., Уинтерс Л.А. Региональная интеграция и развитие. Москва : Весь мир, 2005. 376 с.
-